
Siddhantasara Upanishad

—
सिद्धान्तसारोपनिषत्
—

Document Information

Text title : siddhAntasAropaniShat

File name : siddhAntasAropaniShat.itx

Category : upanishhat, shiva

Location : doc_upanishhat

Proofread by : Kasturi navya sahiti kasturinsahiti at gmail.com

Description-comments : aprakAshitA upaniShadaH

Latest update : March 20, 2020

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

June 29, 2023

sanskritdocuments.org

సిద్ధాంతసారోపనిషత్

భద్రం కర్ణేభిః-ఇతి శాన్తిః

ప్రథమావరణమ్ ।

అథ భారద్వాజః కుమారం పప్రచ్ఛ । భగవన్ మే బ్రూహి
పరమతత్త్వకైలాసరహస్యమ్ । తద్గుహ్యమువాచ స్కన్ధః ।
సాధు పృష్టం సర్వం నివేదయామి యథాజ్ఞాతం మయా ।
హే భారద్వాజ శృణు వాక్యమేతత్ । పరమకైవల్యః స ఏవ కైలాసః ।
ఈశ్వరకృపయా పరమపరిపక్వచిత్తా జానన్తి । నాన్యే జానన్తి
గుహ్యమిదమనిర్వాచ్యమమితబోధసాగరమమితానన్దసముద్రమఖణ్డానన్ద-
రూపన్నిరవయవం నిరాధారం నిర్వికారం నిరంజనమనన్తం
బ్రహ్మానన్దసమష్టికన్తం తైరానన్దపురుషైశ్చిద్రూపైరధిష్ఠితం
బ్రహ్మానన్దమయానన్తనిరతిశయానన్దసాగరాకారమాత్మసమానానన్ద-
విభూతిపురుషానన్తానన్దమణ్డీతం నిత్యమంగలమనన్తవిభవమ్ ।
బ్రహ్మానన్దమయానన్తప్రాకారప్రాసాదతోరణవిమానోపవనావతీభిర్జ్వల-
చ్ఛిఖరైరుపలక్షితో
నిరుపమనిత్యనిరవద్యనిరతిశయనిరవధికబ్రహ్మానన్తాచలో
విరాజతే । తదుపరి జ్వలతి నిరతిశయానన్దదివ్యతేజోరాశిః ।
తదభ్యన్తరసంస్థానే శుద్ధబోధానన్దలక్షణం విభాతి ।
తదన్తరాలే చిన్మయవేదికా౨౨నన్దవేదికా౨౨నన్దవనవిభూషితా ।
తత్ర వేదకల్పతరువనం యజ్ఞకల్పతరువనం యోగకల్పతరువనమ్ ।
తదభ్యన్తరే అమితతేజోరాశిస్వాత్మజ్యోతిర్జ్వలతి ।
తత్ర పరమమంగలసనం విరాజతే । తస్యోపరి
సమాసీనానన్తపరిపాలకనన్ద్యాదిగణపాః సన్తి । అనన్తోత్కటజలదమణ్డలం
నిరతిశయదివ్యతేజోమణ్డలవృద్ధాకారపరమానన్దశుద్ధ-
బోధస్వరూపమనన్తానన్దసాదామిసీపరమవిలాసం
నిరతిశయానన్తపరమానన్దపారావారజాలమ్ ॥

ఇతి ప్రథమావరణమ్ ।

ద్వితీయావరణమ్ ।

తన్మధ్యే కల్యాణావతో విభాతి ।
 అనన్తానన్దపర్వతశిఖరైరభివ్యాప్తమనన్తబోధానన్దవ్యూహైరభితస్తతం
 బ్రహ్మవిద్యాప్రవాహైరానన్దరసనిర్ఘరైః
 క్రీడానన్దపర్వతైరనన్తైరభివ్యాప్తం
 బ్రహ్మవిద్యామయైరనన్తప్రాకారైరానన్దామృతమయైర్దివ్యగన్తైః
 స్వభావరిన్మయైరనన్తబ్రహ్మవనైరతిశోభితమపరబ్రహ్మవిద్యా-
 సామ్రాజ్యాధిదైవతమనన్తమోక్షసామ్రాజ్యాద్వితీయమేకం
 పరమకల్యాణమనన్తవిభవమమితబోధానన్దావతోపరిస్థితం
 శుద్ధబోధమయానన్తప్రాసాదైః
 సంపృతమానన్దమయానన్తవిమానావలీభిర్విరాజితమత్యాశ్చర్యానన్త-
 విభూతిసమమనన్తశుద్ధానన్దపరిఘైః
 సమావృతమనన్తదివ్యతేజోజ్వాలాజాలైరభితోఽనిశం
 ప్రజ్వల్యన్తమత్యాశ్చర్యానన్తవిభూతిసమష్టాకారమానన్ద-
 రసప్రవాహైరలక్ష్మృతమమితవిజ్ఞానతరణ్ణాః ప్రవాహైరతిమగ్గలం
 బ్రహ్మతేజోవిశేషాకారైరనన్తబ్రహ్మవనైరభితస్తతం
 బ్రహ్మవిద్యాకల్పతరువనైః సుశోభితం బోధకల్పతరువనైః
 పరివేష్టితమనన్తనిత్యముక్తైరభివ్యాప్తం
 తదభ్యన్తరేఽనన్తదివ్యమగ్గలాసనం విరాజతే । తదుపరి
 నిత్యజ్ఞానానన్దరూపా అద్వైతశివపూజకాస్తిష్ఠన్తి ॥

ఇతి ద్వితీయావరణమ్ ।

తృతీయావరణమ్ ।

తన్మధ్యే చిదానన్దావతో విభాతి । తదుపరి బ్రహ్మతేజోమయానన్తశిఖరాః
 సన్తి । తత్ర బ్రహ్మవిద్యామయానన్తపరిఘాః సన్తి ।
 వాచామగోచరానన్తచిన్మయానన్దవనైః పరివేష్టితం
 బ్రహ్మకల్పతరువనైః సమావృతం అముతకల్పతరువనైరుపశోభితం

బ్రహ్మతేజోమయానాన్దరసప్రవాహైరతిశోభితం బ్రహ్మవిద్యాతరణ్ణాః
ప్రవాహైః సుమంగళం నిరతిశయానన్దదివ్యానన్దతేజోజ్వాలాశిమణ్డలం
జ్వలతి । పరమానన్దమయానన్దవిమానావలిభిః

సంకలమనన్దచిన్మయప్రాసాదజాలసంకలమనన్దబ్రహ్మనన్దానుభవ-
పతాకాధ్వజతోరణైరలంకృతమనన్దనిత్యముక్తైరభివ్యాప్తం
తదభ్యన్తరసంస్థానేనన్దచిన్మయాసనం విరాజతే । తస్యోపరి
నిత్యశుభ్రబుద్ధముక్తశివైక్యభక్తాస్త్రిష్టన్తి ॥

ఇతి తృతీయావరణమ్ ।

చతుర్థావరణమ్ ।

తన్మధ్యేమితబోధానన్దాచలో విభాతి । తదుపరి
పరమకైవల్యానన్దరూపానన్దశిఖరాః సన్తి । తత్ర
పరమానన్దాముతమయైర్దివ్యానన్దప్రాకారో జ్వలతి । దివ్యగన్ధైః
స్వభావచిన్మయైరనన్దబ్రహ్మవనైరతిశోభితమానన్దకల్పతరువ-
నైరావృతం ముక్తికల్పతరువనైః సుశోభితం
పారావారానన్దరసనిర్భరైరతిశోభితం
స్వాత్మానన్దానుభవతరణ్ణాః ప్రవాహైరతిమంగళం
పరమకల్యాణమనన్దవిభవమమితతేజోరాశ్యాకారమనన్దబ్రహ్మతేజోరాశి-
సమష్ట్యాకారమనన్దదివ్యతేజోజ్వాలాజాలైరభితోనీశం
ప్రజ్వలితమనన్దదివ్యాపారబ్రహ్మవిద్యాసామ్రాజ్యాధిదైవతమమోఘ-
నిజమన్దకటాక్షచిదానన్దమయానేకప్రాసాదవిశేషైః పరివేష్టితం
బ్రహ్మవిద్యామయైరనన్దప్రకారానన్దామృతదివ్యమంగళవిమానైః
సుశోభితం చిద్రూపవిలాసనిభచిన్మయాసనం విరాజతే । అధితిష్ఠన్తి
తిజోరాశిం తదన్తర్గతదివ్యతేజోవిశేషమఖిలపవిత్రాణాం పరమం
పవిత్రం చిద్రూపపరానన్దనిత్యముక్తైభివ్యాప్తం సచ్చిదానన్దరూపాః
శివాత్మైకోపాసకాః ॥

ఇతి చతుర్థావరణమ్ ।

పంచమావరణమ్ ।

అనన్తానన్దపర్వతైః పరమకౌతుకమాభాతి । తదుపరి
 జ్వలతి నిరతిశయానన్దదివ్యతేజోరాశిమణ్డలమ్ ।
 చిదానన్దమయానన్తప్రాకారవిశేషైః
 పరివేష్టితమ్ । తచ్చ పరమకల్యాణవిలాసవిశేషమ్ ।
 తదఖణ్డదివ్యతేజోమణ్డలాకారం పరమానన్దసౌదామినీచయోజ్జ్వలమ్ ।
 తచ్చామితపరమతేజఃపరమవిహారసంస్థానవిశేషం
 పరమతేజోమణ్డలవిశేషం పరమానన్దామృతబ్రహ్మవిద్యామయానన్తసముద్రం
 చిదానన్దతరణ్ణాకారమ్ । తన్మధ్యే
 అనన్తదివ్యతేజఃపర్వతసమష్ట్యాకారమపరిచ్ఛిన్నానన్తశుద్ధబోధానన్దమణ్డలం
 వాచామగోచరానన్దబ్రహ్మతేజోరాశ్యాకారమనన్తశిఖరోజ్జ్వలమఖణ్డ-
 తేజోమణ్డలవిశేషం నిత్యానన్దమూర్తిమద్భిః పరమమగ్గలైః
 పరిధీకృతమపరిచ్ఛిన్నానన్దసాగరాకారం
 బ్రహ్మానన్దరసక్రీడావనైః సుశోభితమనన్తసహస్రానన్దప్రాకారైః
 సముజ్జ్వలితం ముక్తికల్పతరువనైః పరివేష్టితం
 విభూతికల్పతరువనైరభితస్తమనన్తానన్ద-
 విమానజాలసుంలమనన్తబోధసౌధవిశే-
 షైరభితోఽనిశం ప్రజ్వలితం క్రీడానన్తమణ్డపవిశేషైర్విశేషితం
 బోధానన్దమయానన్తపరమఛత్రధ్వజచామరవితానతోరణైరలఙ్కారతం
 శుద్ధానన్దవిశేషసమష్టిమణ్డలవిశేషానన్తప్రాసాదోన్నతోజ్జ్వలమఖణ్డ-
 చిద్ధనానన్దవిశేషం పరమానన్దవ్యూహైర్నిత్యముక్తైరభితస్తమనన్త-
 దివ్యతేజఃపర్వతసమష్ట్యాకారపరిచ్ఛిన్నానన్తశుద్ధబోధానన్దమణ్డలం
 పరమానన్దలహరీవనశోభితమసఙ్ఖ్యాకానన్దసముద్రమనన్తజ్వాలా-
 జాలైరలఙ్కృతం చిదానన్దతరణ్ణిణ్యః ప్రవాహైరతిమగ్గలం
 స్వాత్మానన్దానుభవామృతకల్లోలరసప్రవాహైరలఙ్కృతం
 స్వప్రకాశానన్తానన్దతేజోజ్వాలాజాలైరావృతమ్ । తదభ్యన్తరే
 చిన్మయానన్దాసనముజ్జ్వలమ్ । తదుపరి విభాత్యఖణ్డానన్దతేజోమణ్డలమ్ ।
 తదభ్యన్తరసమాసీనాః ఆనన్దసాగరనిత్యత్పరప్రాః శివాద్యైతోపాసకాః
 స్వాత్మలిక్ఖార్చకాస్తిప్తన్తి । నిరతిశయదివ్యతేజోమణ్డలాకారా
 ఆనన్దఘనసాగరాః పరమకైవల్యస్వరూపానన్తగణాః పరినేవన్తే ॥

ఇతి పంచమావరణమ్ ।

షష్ఠావరణమ్ ।

పరమచిద్విలాససమష్ట్యాకారం నిర్మలం నిరవద్యం
 నిరాశ్రయమతినిర్మలానన్తకోటిరవిప్రకాశైకోజ్జ్వలమనన్తోపనిషదర్థ-
 స్వరూపమఖిలప్రమాణాతీతం
 మనోవాచామగోచరం నిత్యముక్తస్వరూపం కైవల్యానన్దరూపం
 పరమానన్దలక్షణాపరిచ్ఛిన్నానన్తజ్యోతిః శాశ్వతం శశ్వద్విభౌతి ।
 తదభ్యన్తరసంస్థానేఽమితానన్దచిద్రూపాచలమఖణ్డపరమానన్దవిశేషం
 బోధానన్దమహోజ్జ్వలమనన్తచిత్సాగరకల్లోలజాలశిఖరాకారం
 నిత్యమజ్గలమన్దిరమనన్తానన్దబోధసౌధవిశేషైరభితోఽనిశం
 ప్రజ్వలితం చిదానన్దానన్దచిత్సగరైః పరిధీకృతం
 బ్రహ్మసాక్షాత్కారానుభవవిశేషబోధసారతరానన్తప్రాకారైః
 సముజ్జ్వలితమనన్తసహస్రకైవల్యానన్దమనోపవనైః
 సుశోభితమనన్తానన్దవిభూతిదివ్యతేజఃపర్వతసమష్ట్యాకరం
 స్వాత్మానన్దానుభవవిజ్ఞానఘనరుద్రాక్షకల్పతరువనరైతిమజ్గలమనన్తానన్ద-
 చిత్సాగరమథనోద్భూతరసప్రవాహైరలజ్కృతమద్వితీయం
 స్వయమ్ప్రకాశమనిశం
 బ్రహ్మనన్దామృతరసామ్భోనిధితరణ్ణాఢ్యః ప్రవాహైరతిమజ్గలం
 నిరుపమనిరవద్యనిత్యశుద్ధబుద్ధనిరతిశయతేజోరాశి-
 విశేషానన్తానన్దవిమానజాలావలిభిః
 మమాకులం క్రీడానన్దమణ్ణుపవిశేషైర్విశేషితం
 బోధానన్దమయానన్దదివ్యతేజోరాశివిశేషచైతన్యప్రాసాదైః
 పరివేష్టితమనన్తపరమానన్దామృతరసాభిక్తోలతరణ్ణావలిభి-
 ర్దివ్యతేజోమయఛత్రచామరధ్వజపతాకావితానతోరణాదిభిరలజ్కృతం
 పరమానన్దవ్యూహైర్నిత్యముక్తైరభితస్తతం
 తచ్చానన్తబ్రహ్మతేజోమయబిల్వకల్పతరువనైరాకులం
 వేదాన్తసారభూతసిద్ధాన్తానన్తస్కన్ధైర్విరాజితం
 మహావాక్యార్థస్వరూపానన్తశాఖాసమన్వితం
 సచ్చిదానన్దస్వరూపానన్తానన్దపత్రేసుమజ్గలమద్వితీయాత్మచైతన్యవృన్దైః
 సుసంలగ్నం విజ్ఞానఘనమానన్దామృతకల్లోలానన్తపుష్పైరలజ్కృత-

మఖణ్డానన్దాహ్లాదానన్దప్రవాహదివ్యసుగన్ధైః
 సమాకులం నిరతిశయానన్దామృతసారసాగరానన్దమకరన్దాకారం
 నిశ్శక్కునన్దమోక్షసామ్రాజ్యచిన్తామణిఫలానన్దైర్విరాజితం
 వాచామగోచరమనోన్మనానన్దామ్బుధిదివ్యతేజోమయజ్ఞావ్రాజాలదీపితాత్యన్తోన్నతానన్ద-
 శిఖరాకారం శివాలయం శివానన్దమయదింయనానాశీలావిగ్రహవిలాస-
 విలసితానన్దావిర్భావచరిత్రచిత్రీకృతచిత్రైరలంకృతం
 మూర్తిమద్భిః శివధర్మానన్తోన్నతగోపురద్వాకారైరసక్త్యైరావృతం
 శివధర్మాననమూర్తివృషభావలిభిః సుమగ్గలం
 శివవిజ్ఞానానన్దసాగరతీర్థాకారం పురతఃస్థితానన్దదివ్యతీర్థానాం
 నిజమన్దిరం విజ్ఞానానన్దఘనస్వరూపానన్దసోపానమణ్డలమాలయమధ్యగతం
 స్వాత్మజ్యోతిర్మయచిద్రూపవేదికాస్థానవిశేషం తదుపరి
 చైతన్యశక్త్యాంలంకృతస్వాత్మచైతన్యకైలాసేశ్వరలిక్ఖాకారం సుపూజితం
 తత్సన్నిధౌ శివవిజ్ఞానానన్దఘనశైవధర్మమూర్తిమాసాద్య
 వృషభాకృతివిరాజితం
 శివానన్దనన్దినేనబాణరావణాద్యనన్దనానామయానన్దానన్దమూర్తిమాసాద్య
 గణేశకుమారనన్దిభృగ్గణిచణ్డిరిటికీర్తిముఖవీరభద్రభైరవ-
 మహాకాలశోభనన్దిసునన్దనన్దినేనబాణరావణాద్యనన్దనానాగప-
 రూపమాసాద్యానన్దగణమేవితశివాలయస్య
 సమన్తాత్ స్వస్వస్థానే సుశోభితం బోధానన్దమయైరనన్దనిత్యముక్తైః
 పరిసేవితం శుద్ధబోధపరమానన్దాకారవనం
 సన్దతామృతపుష్పవృష్టిభిః పరివేష్టితం
 పరమానన్దప్రవాహైరభివ్యాప్తం మూర్తిమద్భిః పరమమగ్గలైః
 పరమకౌతుకాపరిచ్ఛిన్నానన్దసాగరాకారం క్రీడానన్దపర్వతైరభిశోభితం
 వాచామగోచరానన్దబ్రహ్మాతేజోరాశిమణ్డలమఖణ్డతేజోమణ్డలవిశేషం
 దివ్యనానామగ్గలవద్వైరలంకృతం ప్రణవాత్మకధ్వన్యాకారం
 విజ్ఞానఘనస్వరూపమనన్దచిదాదిత్యసమష్ట్యాకారం శివాద్వైతోపాసకా
 భజన్తే ॥

ఇతి షష్ఠావరణమ్ ।

(శైవ-ఉపనిషదః)

ఇతి సిద్ధాంతసారోపనిషత్ సమాప్త ।

Proofread by Kasturi navya sahiti

——
Siddhantasara Upanishad

pdf was typeset on June 29, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

